

1
90 204

પેહેલી ચોપડીના અર્થ.

સુધારા વધારા સાથે.

૪૪૬૨

બાવી પ્રસિદ્ધ કરનાર.

શુકસેલર મનસુખલાલ મગનલાલ

અમદાવાદ.

સ્વદેશબક્ત પ્રિન્ટિંગ પ્રેસ.

સને ૧૮૯૦.

કીમત ૧ આનો.

ગુજરાતી પેહેલી ચોપડીના અર્થ.

પાઠ ૧ શ્લો.	ખતાવનાર શબ્દ.	તાતા-શાટલો, શાટલી
મા-માતા, છછ, ન-	પાઠ ૬ શ્લો.	બાખર.
નેના, માડી.	ધી-માખણ તાવ્યાધી	છી-ખરાખ, ખોટું, ન
ખા-ખેલેન.	જે પદાર્થ નીકળે છે	ઠાંડે.
છે-લયાતી કે માલ-	તે.	પાઠ ૧૨ શ્લો.
તી વેળાખતાવનાર	ખા-જમ.	કે-કિવા, ચા, અથવા,
શબ્દ.	પાઠ ૭ શ્લો.	યા,
પાઠ ૨ શ્લો.	એ-પેલું, ઓડયું	ખાકિ-મોઢક, લાકુ, મ-
ભુ-જળ, પાણી; નીર	ખી-ખીજ, ખીયું.	ખ્યો પદાર્થ.
ચરતી ભુમી.	શુ-કયું.	જે-કોઈ, ગમે એ.
પા-પીવરાવ, ચોથોમા	પાઠ ૮ શ્લો	પાઠ ૧૩ શ્લો.
પાઠ ૩ શ્લો.	લે-જાલ્ય, પકડ.	હુ-પોતે, પડે.
ખી-પેટમાં ઉતાર, પા-	તે-ત્રીજે પુરુષ.	લેકે-જાલું, પકડું.
ન કર.	પાઠ ૯ શ્લો.	સંજે-ઝાલજે, પકડજે,
જા-પોહોંચ.	છ-વડીઆઈ, દાદી.	પાઠ ૧૪ શ્લો.
પાઠ ૪ શ્લો.	મા-નહી, નકાર ખતા-	સાવા-એશ, સાડે, સો
બા-માનો ગાય, યા	વતાર શબ્દ.	ખતુ, સુદીર.
ખાપનો ખાપ.	પાઠ ૧૦ શ્લો.	માર-પોતાનું.
તું-ખોજે પુરુષ.	ફા-ફકાર ખતાવનાર	તેલ-તલ પીડ્યાથી જે
પાઠ ૫ શ્લો.	શબ્દ વાર.	તત્વ નીકળે છે તે.
આ-પાસેની ખીજ.	ફ-ફાસમાંથી નિક-	ખાપ-દે.
ચરનોખીજે અક્ષર.	જેલો પદાર્થ.	
જો-દેખ		

પનુ એક વચન.

મને-પોતાને.

લાવ-આણ.

ખાળે-જમળે.

ખાકિ-ખાજન કરૂં.

પીકિ-પાન કરૂં, ગળે
ઉતારૂં.

પાઠ ૧૬ મો.

જન્ય-સંધાવે, ચાત્રે.

આવું-પધારૂં.

આવ-આજ.

કમ-શી રીતે, શાકાર
જી, શા માટે.

પાઠ ૧૭ મો.

ત્યાં-તે ઠેકાણે.

તલ-તિલ, જેમાંથી તે
લ નિકળે છે તે.

જાકિ-હીંદુ, ચાણુ.

તે-ઓઘ્યા, પેલા, ત્રી
જે પુરૂં.

પાઠ ૧૮ મો.

દે-આપ.

આજ-આજતો દીવસ

ભાત-રાંધેલા ચોખા.

ખાવા-પ્રસાદ લેવા,

લેવા-ઝાલવા, પકડવા.

પાઠ ૧૯ મો.

નહી-ના, નકારે ખતા-

વનાર શબ્દ.

દુધ-પય, માતાનાસ્ત

નમાંથી નિકળનારો
પ્રવાહી પદાર્થ.

મામા-માનો બાઈ.

પછી-જરા રહીને, પ-

છવાડેથી પાછળથી

પાઠ ૨૦ મો.

મારા-પોતાના.

હશે-હોશે.

જેવું-દેખવું, બાળવું.

પાઠ ૨૧ મો.

ત્યારે-તે વખત.

ધર-મુકામ, વાસ, ર-

ઠેકાણુ.

તારૂં-સામામાણસનું.

પાઠ ૨૨ મો.

ગાળ-શેરડીના રસને

વિકાળી નરમ ચ-

થવા કઠણ કરેલા

ખાવાનો પદાર્થ.

હતું-નકી ખતાવનાર

હતાં-નકીમણું ખતાવ

નાર શબ્દ.

માછ-વૃદ્ધડોશી, મા.

પાઠ ૨૩ મો.

શાક-તરકારી, બાછ-

પાત્રો.

તારા-સામામાણસના

દાળ-કઠોળનામેભાગ.

આવશે-પધારશે.

જિંધ-ધોરવું, નિદ્રાવ-

શ થવું.

દેસે-આપશે.

પાઠ ૨૪ મો.

દાય-કર, જુજ, હસ્ત.

તારા-સામાના.

પગ-ટાંટીયા, ચરણ.

પાગ.

જેકિ-બાળુ, દેખુ.

પાઠ ૨૫ મો.

નથી-છે નહી.

કાકા-ખાપના બાઈ.

ક્યાં-કયા ઠેકાણે.

નાક-નાશીકા, શ્વાસ લે

વાની ઈંદ્રી.

તમારા-સામામાણસના.

કાંઈ-લગાર, યોડું, જરા	ખાજરો-એક જાતનું	તથાપી.
આપુ-દેડિ.	અનાજ.	લાગી-થઈ, વળગી.
બહેન-મા, ભગની.	ધડ-એક જાતનું અ-	ચોટી.
વાત-કયા, કેણુ, કથ-	નાજ.	ધઈ-ખની.
ન, કાણી.	પાઠ ૨૯ મો. [કરો	બહાર-મારગમાં, ૨-
કટું-મોલું.	પુછો-સવાલ કરો, પ્રશ્ન	સ્તામાં.
ખાતું-જમતું, બોજન	કહે-કાહો સંભળાવો,	જવ-ચાલતા થાજો.
કરતું.	માગે-કહે.	પાઠ ૩૨ મો.
પાઠ ૨૭ મો.	તો-અવ્યય છે.	પાસે-કને. નજદીક.
કાણુ-કીયો, કયો.	કામ-કાર્ય, કાજ.	લગભગ હુંકડું.
ધાય-લાગે, બને	કટું-મોલું, વડું.	બાબી-બાબની કે દો-
માશી-માની બેહેન.	પુછું-સવાલ કરે.	સ્તદારની વડું.
એક-સંખ્યામાં પેહે-	જોઈએ-જરૂર પડશે.	તેની-પોતાની.
સો આંકડો.	પુરી-નાની રોટલી, અ-	ખીજો-અવર.
બે-એકને એક સં-	ધુરી નહીં તે.	ક્યારે-કીએ વખતે.
ખ્યા. ૨	પાઠ ૩૦ મો.	કલુ-આડું નહીં તે,
બામ-અધવ,	જુવો-દેખો.	ખડું.
પાઠ ૨૮ મો.	હતા-હાજર.	પાઠ ૩૩ મો.
જાણે-ખબર પડે.	માગી-પુછી.	ગુંદર-ઝાડમાંથી ની-
મસ-વધારે, જરૂરી,	આપો-દો, સોંપો.	કચેલો ચીકણો પ-
ધણું,	કરી-આંખાનું કળ.	દારથ.
આપીશ-દેખશ	તેણે-પેલાએ.	આંખો-કરીનું ઝાડ.
લાવી-આણી.	પાઠ ૩૧ મો.	સોનું-કનક, હંમ.
કરશે-ખનાવશે.	તમે-ખીજો પુરવ.	ગુની-અસહી, નવી-
ખાશે-જગશે.	ભૂખ-લુધા, લવા.	નહી તે, પુરવની,
સરત-યાદ, ખબર,	ભૂખી-આધાવગરની.	ધણા કાળની
નજમક.		

ના આમત્રો કે પા	દુધમાં લીકાજે છે તે.	પાઠ ૩૮ મો.
છસો દાવરા.	પુરી—ધડીની નજીવી	મેરુ—પલાણ કર.
પાઠ ૩૪ મો.	નાની રોટલી.	ધોડો—અથ, તુરંગ હ
ચાર-ત્રણને એક, જેને	પાઠ ૩૬ મો.	ય ખરીઓવાળું પશુ
એ. (૪)	સારો—એશ, મળનો	ધોડે—તુરંગ.
કેટલા—કાઠસિંખ્યામા	સુંદર,	કચે—કીચે, કાણી.
લમ ન હોય તે પૂ-	માટે—વારને, કાજેસા	છોકરા—છોકરાં, બાળ
છવામાં આવે એ	રૂ, ચારથે, જેને જન	આપણુ—આપણે સોને
વો શબ્દ અમુક	તે, પડે, મતે.	બાડો—પુણ, નજીવત
સંખ્યા.	લાંબો—આબો.	આવડે—જાણી, સમજે
માથુ—મસ્તક, શીર, ટો	કાગળ—કોરો અથવા	ચાકર—નોકર સેવક દા
ચ મથાળુ.	લખેસો મત્ર.	રા.
છત્રીટોપ—છત્ર, છત્રી	કેવો—કેવી તરેહનો	બીયો—નામ હો.
માયાં—મસ્તકા.	કેવી જાતનો.	પાઠ ૩૯ મો.
પશુ—જનાવર, ઢોર,	લખાવશે—લખમાળ	આપણું—લાવું.
હવાન.	તાવશે.	બહુ—વધારે, ઘણું, મસ
પાઠ ૩૫ મો.	લખીરા—લખવાએ શીશ	પાણી—જળ, નીર.
પદ્ધતિ—પુરકા, જાડ.	વારે—વખતે, કાળે.	ખપ—અગત્ય, જરૂર
આવો—પધારો.	આવડે—સમજે, જાણે.	કિમી—આડી નહીં.
જોડે—સાથે, સાથે, પા	પાઠ ૩૭ મો.	કોડી—છોકરી, દીકરી.
સે, કતે.	ખુમો—ધોટા, હાંકરો	શે—કીચે, પ્રભ પૂછનાર
તેડી—કચકી.	ટકકા.	શબ્દ.
નાની—કદમાં ઘોડી,	ચયું—અન્ય.	કતે—પાસે, મજાક
અચુકડી.	પાડો—પાડો, મેં સમો	પીળું—હળવર જેવા
બીજું—બીજું.	નર.	રંગનું.
પાઠ ૩૬ મો.	પાંદરો—કાલાંડરો, હેઠે	કાચા—રૂઢ્યા વગરના

પાણીની ધખ.	ડોશી—વરધ બી.	પાઠ ૪૩ મો.
લાગી—થપ.	હીંડાત—ચલાત	ઓળખી—પારખી.
પાઠ ૪૦ મો.	ખાપડી—ખીચારી	ખેતર—અનાજ પકવ
બહી-શાણીડાહીસારી.	બહી—સારી ખેસ.	વાની જમીન.
પેટ—હિટ.	તેમને—તેઓને.	સાંભળે—સુણે.
રાંધે—ભાંધે પકાવે.	ચાએ—હીડે.	દાચુ—ખાક્યા વગરનું
ખાધા—જમ્યા.	પાઠ ૪૨ મો.	મંટી—ચકરી, દળવા-
ખવાડત—જમાડત.	ઓળ—સાફ કર, મશળ.	નું યંત્ર.
દાહાડે—દીવસ.	વેળા—વખત, કાળસ-	મળુરી—મેહેનત વધ
રાંધેલા—ખાક્યા.	મય.	તર.
પાઠ ૪૧ મો.	મંદી—મેલી, ઓખી	રાખજે—સાચવજે.
ખાપડા—ખીચારા મ-	નહી તે.	બળવજે.
રીમ રાંક.	ખાડી—અક્ષ વગરની	અનાજ—દાણા ધાન.
ધોમે—દબાવે, સાસતે.	દીવાની.	વાળા—તાંતણા.
અમે—મેને, બને.	લુગડાં—કપડાં, વસ્ત્ર.	પત્રશા—ફદીયા, જઈ.
ઝટ—તાકીદ, જલ્દી.	ખરે—ઓ.	મેચવા—પ્રીમત સેવા.
ઉભાવળ; તરત, ઝટ.	મેલાં—મદાં. ઉજળાં ન-	પાઠ ૪૪ મો.
પટ. એકદમ.	હીં તે.	ખોસો—કાહો.
દાંત—દત.	ઉડે—દરકે.	ખાંચ—પંચકું, આર
મથ—મથ આખીનો.	ખેયો—ફેખ્યો, નરખ્યો.	ને એક.
ખોરાક બોળ જેવો.	ઓળતી—મસળતી.	શા—કંઈ પ્રશ્ન પુછ-
ખળ્યો પસાર્ય.	ઓળ—હોદ, પકિત.	નાર શબ્દ.
આપણી—પોતાની.	મેહેર—ધાવ્ય.	મોડી—લગાર, ઓછી
શેરી—મેહેલો.	મેલાં—મદાં.	મગ—એક બાતનું ક-
વહુ—મામડી સ્ત્રી ધ-	દીલે—સારીવે, અંજે.	ઠાળ.
ખીખાણી, આરખ.	બહી—ગોળડી, મેલી.	અડ—એક
એમને—એમ		

વાત—ઝાતર.

પાઠ ૪૫ મો.

ખાકી—ખકાત, અધુરો.

ખાફ—રાંધ, ચઢાવ.

દળી—પીચી.

ખાફી—રાંધી.

રોટલી—પોળી.

રોટલા—ખાખરા.

રોજ—હમેશ, નીત.

આવડે—ગળે.

લોટ—આટો, દળેલું.

અનાજ.

પાઠ ૪૬ મો.

રમુ—ખેલું.

ઉઠ—ઉભી થાય.

પાટું—લાત.

સુતી—નિકાવશ થઈ.

ગાય—ગૌ, ઘેનુ.

પેલી—ઓલી.

ધોળી—સફેત, ડિંગળી.

રાતી—ભાલ.

અગળી—ગળીતી.

નહીં તે.

અહીં—આ જગાએ.

અતરે.

પાઠ ૪૭ મો.

ધાસુ—ચાર.

ગોધા—આખરો.

ખધુ—તમામ, સધળું.

ધોડું—ઘગાર,

વના—વગર, શિવાય.

નાંખ—ફેંક, ઉછેટ.

નાખીએ—ફેંકીએ,

ભરાય—પુર થાય,

પાઠ ૪૮ મો.

વેચો—દેખો.

દયા—કૃપા, મેહુરખાની.

છાશ—દહીમાં પાણી.

નાંખીવભોવેતે છાશ.

ભેસ—ડોચું.

રંખ—રૂપ.

કાળો—સામજો.

સમજણ—અકકલખુદ્ધિ.

દહી—દધી દુધમાં છાશ.

મેળવ્યાથી થાયછે તે.

પાઠ ૪૯ મો.

મડ—એકજાતનું કંડોળ.

મીઠું—નીમક, લુણ.

ફદી—છાશમાં મશાલો.

નાંખી ઉકાળે છે તે.

હાથે—પેતાની મેળે.

ખીચડી—દાળ અંને.

રાધે છે તે.

પારખી—ઓળખી.

દેખાડું—અતાવું.

પાઠ ૫૦ મો.

ઝાડ—તરૂં, વરદા.

ખુણા—ખાંચો.

તોડવી—ચુંટવી.

ડીક—સાર.

મેચો—માંડો.

ચડી—ઉપર ગઇ.

આંખો—કેરીનું ઝાડ.

આંમલી—આમલીનું.

ઝાડ. [ઝાડ.

લીમડે—એક જાતનું.

વડ—એક જાતનું ઝાડ.

ચોરી—ધણીથી છાની.

જણસંભળ જવીતે.

તોડીશ—ચુંટીશ.

પાઠ ૫૧ મો.

ફાઈ—આપની અહેન.

નાડો—તોડમો.

ફળીઆ—આંચા, ખ.

ડડી મેહુરખો, શેરી.

કમાડ.

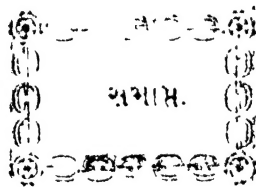
નિકળે—ખીસરે.

ધીધુ—કરચુ, અન્નપ્રસ્થ.

એડા—ચોટી.	કુજો—સ ગડો, પાંગળો.	મારતા—પીડતા, ડોકતા.
અલી—સખી, એહેનપણી.	વાગે—લાગે.	શેક—ધણીમાલેક, કપરી.
અગર—માલમ, બાણ.	રીતે—રૂઢીએ, માલે.	પાક પપ મો.
લાકડી—સોટી, ગેડી.	ચુલામાં—ભટ્ટીમાં.	એ એ—તાણું.
પાક પર મો.	મોટા—ધરડા,	દીડાં—જેવાં.
સક—અધાં તમામ એ.	છય—પ્રાણ, આત્મા.	નાગી—નવસ્ત્રી.
કએક.	પોતાની—પારકી નહીં તે.	ધુળ—ધેણું, ખીચાડી.
વાળુ—સાંજનું અથવા રાતનું બોજન.	જરા—સગારઝોઢુથોડુ.	કાદવ—કીચ કચરો, કીચડ.
જમી—ચુંબન, મોકી મોટું—મુખ, વદન.	પાક પક મો.	કહ્યો—વદવાડ, કંકાસ ટંટો.
ગાગો—અરાળ શબ્દ.	દોલ—નગાર.	ફરે—હીડે, અસથડે.
મુખેથી બોલવા.	દગજા—ગંજ.	બણે—ગોખે.
દીધી—આપી, આલી.	ખાધે—કાંધે, ખખે.	લળ—હોળ, સાતીકુ.
વાંક—ચુનો, તકશીર.	નશાળ—શાળા, બહુવાનું ઠેકાણું.	બળદ—ગાયનો આંશી ફરેલો નર.
ગાદાં—આગ્નરી કાયલી.	જાણુ—મનુષ્ય, માણસ.	કેલેવું—અતાવું.
કડવાં—ગળ જેવાં, ઝેર જેવાં.	વધારે—અતિશય, ઘણું મર.	ધણી—માલેક.
ઓસડ—દવા.	પુરાં—ખરેખર.	ખેડે—ખેડતાં ખણું.
પાક પક મો.	વગાડે—અજાવે.	પોતાની—પારકી નહીં.
તોફાન—ઉધમાત, મસ્તાઈ.	પીપી—શરણાઈ.	દોર—જનાવર.
આંગો—લોચન, નેત્ર.	ખેસ—અંગવસ્ત્ર.	પાક પક મો.
દોડ—નાશ.	મેહેતાજી—માસ્તર, બહાવનાર શાળાગુરુ.	કૂતરો—શ્વાન, કૂતરી નો વર.
ઉભા—ડીથો, આડાન હી ને.	મળન—ગમત, રમુજ.	ખીસાડી—મંજરીમની.
	ખેસવા—શર કરવા.	
	પટલ—પાટીદાર પ્રજાળી.	

કામડો--પાટીઆ.	એક--સખ્યાના પેહે-	૭--ચારને એ [૨]
પેપટ--સુડો, મક.	સા અક્ષર.	આંગળા--જાયની દથે
પાંખા...પક્ષીના ઉડ.	એ--એકને એક (૨)	ળીથી ટેરવાં સુધી
વાનુ સાવન.	સખ્યા.	ના ભાગ.
ઝાડે--વરક્ષે.	ત્રણ--એને એક (૩)	પાઈ--પૈસાનો ત્રીજો
માળા--પક્ષીના ઘર.	લેખણ--વતરણ કલમ	ભાગ
કિદર--ચુવા, મુખક	મકુ--મેનું.	પાઠ પઢ મા.
મુશકક.	નેડે--સગાથે, સાથે	પાત--ચારનેત્રણ (૭)
ગરોળી--જાતવર	કિલ્લ--અવળા વિરુદ્ધ	માફ--પાંચને ત્રણ (૮)
દાંધા--આપવા,	પાઠ પઢ મા,	તવ--છનેત્રણ (૯)
ગમે...ગમ	ચાર--એને બે (૪)	દસ--પાંચનેપાંચ [૧૦]
પાઠ ૫૭ મે.	પાંચ--ત્રણને એ [૫]	મીઠુ--શુન્ય (૦)

પપર.

આ ચોપડી નીચે લખેલે દેખણેથી વેચાતી મળશે.

વડોદરા—બુકસેલર દશરથ રાધોબા ઠા. રાવપરામ.
બુકસેલર રણુછોડ મોતીરામ.

જલસાડ—બુકસેલર દારકાંદાસ પરજુદાસ.

સુરતમાં—મેહેતાજી ફકીરભાઈ કાશીદાસ.
બુકસેલર કરશનદાસ નારણદાસ.

મુંબાઈમાં—બુકસેલર સખારામ બંકિમેટ.
બુકસેલર બાળકૃષ્ણ રણુછોડ.
બુકસેલર બીમસી માણેક.
બુકસેલર દામોદર ધર્મર.
બુકસેલર મોક્ષદાસ હરજીવનદાસ.

બાવનગર—પાનામંદ તેજ.

વીરમગામ—બુકસેલર મુળસંકર લલુ.

જુનાગઢ—બુકસેલર હરજીજી દાંમજી.

સામટી લેવી હોય તેમણે પોસ્ટપેડ ડ્રમણ લખી
ખુલાસો કરવો. નાટપેડ ડ્રમણ લીધામાં આવશે નહીં.
મુંબાઈના છાપેલાં સંસ્કૃત, હિંદુસ્તાની, ગુજરાતી, લીક્સ-
નેરીઓ, નાટકો, જૈનધરમનાં તથા વૈષ્ણવધરમનાં તથા
બારતાઓ, તથા કાવ્યો પેહેલેથી તે ખી સુધ
અરથ, તરજુમાઓ અને વર્ણિકના પુસ્તકો મરે
લખીખરી જાતનાં ખરે અમારી પાસેથી

